

Na osnovu člana 12, stav (2) i člana 18 Zakona o energetici („Službeni list RCG”, br. 39/03) i člana 24, stav (1), tačka 13) Statuta Regulatorne agencije za energetiku („Službeni list RCG” br.31/04), Odbor Agencije, na sjednici od 26. jula 2005. godine, donio je

PRAVILNIK

O TARIFAMA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1 - Predmet uređivanja

- 1.1. Pravilnikom o tarifama za električnu energiju (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuje se način utvrđivanja naknada elektroenergetskim subjektima za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti i način utvrđivanja tarifa za kupoprodaju električne energije koja se isporučuje, kao i usluga koje u vezi sa tom isporukom potrošačima/kupcima obezbjeđuju elektroenergetski subjekti u skladu sa Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon), a naročito:
- a) struktura naknada po djelatnostima uključujući utvrđivanje jediničnih cijena za električnu energiju i usluge;
  - b) metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda elektroenergetskog subjekta na osnovu odobrenih opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i odobrenog povrata na investicije;
  - c) kategorizacija potrošnje prema naponskom nivou priključenja kupaca na mrežu, uključujući podjelu kupaca koji su priključeni na niskonaponsku mrežu i uslovi i postupak za promjenu kategorije;
  - d) utvrđivanje tarifnih elemenata i tarifnih stavova prema mjestu isporuke i mjestu mjerenja, kategoriji potrošača, danu u sedmici i dobu dana na osnovu kojih se vrši obračun isporučene električne energije i pruženih usluga potrošačima;
  - e) postupak odobravanja i izmjene naknada izmjenom dozvoljenog regulatornog prihoda i tarifa;
  - f) javnost postupka.

Član 2 - Obim primjene

- 2.1. Ovaj pravilnik se primjenjuje na imaoce licenci za:
- a) Proizvodnju električne energije;
  - b) Prenos električne energije;
  - c) Operatora prenosne mreže;
  - d) Distribuciju električne energije i operatora distributivne mreže;
  - e) Operatora tržišta električne energije;
  - f) Snabdijevanje električnom energijom.

- 2.2. Ovaj pravilnik se primjenjuje na sve kupce električne energije i korisnike usluga imalaca licenci iz prethodnog stava, uključujući i njihove međusobne transakcije.
- 2.3. Odredbe ovog pravilnika neće se primjenjivati na:
- a) utvrđivanje cijena za električnu energiju proizvedenu u elektranama snage do 10 MW, shodno članu 32, stav (5) Zakona;
  - b) utvrđivanje naknade za prekogranični promet električne energije.
- 2.4. Kada Agencija donese odluku o otvaranju konkurentnog tržišta, u potpunosti ili u jednom njegovom dijelu, u djelatnostima proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, imaoći licenci za obavljanje tih djelatnosti će određivati i primjenjivati svoje tarife u skladu sa tom odlukom.

Član 3 - Ciljevi

- 3.1. Ciljevi ovog pravilnika su da:
- a) definiše opravdane troškove i metodologiju utvrđivanja naknada i tarifne strukture, čija će primjena obezbijediti imaoćima licenci pokrivanje troškova njihovih usluga, ostvarenje razumnog povrata na investicije i voditi ka smanjivanju, odnosno potpunom ukidanju unakrsnog subvencioniranja;
  - b) utvrdi strukturu i obim podataka koje su podnosioci zahtjeva za odobravanje naknada i tarifa obavezni da uz zahtjev dostave Agenciji;
  - c) utvrdi sistem klasifikacije potrošača u tarifne grupe po naponskim nivoima, vrsti potrošača, prema namjeni potrošnje i periodu isporuke električne energije, kao i uslove za promjenu tarifne grupe da bi se u najvećoj mjeri smanjile razlike u tretmanu sličnih potrošača;
  - d) utvrdi postupak podnošenja zahtjeva za odobravanje naknada i tarifa, razmatranja i odlučivanja po zahtjevu, postupak izmjene tarifa na inicijativu Agencije, kao i javnost ovog postupka.
  - e) utvrdi uslove i rokove za smanjivanje ili potpuno ukidanje unakrsnog subvencioniranja, odnosno omogući utvrđivanje tarifnog puta, za primjenu nove tarifne strukture i relativnih odnosa tarifnih stavova.

Član 4 - Principi i načela

- 4.1. Naknade i tarife se određuju na način koji uvažava sljedeće principe:
- a) zasnovanost na opravdanim troškovima poslovanja, pogona, održavanja, zamjene, izgradnje ili rekonstrukcije objekata, postrojenja i mreže, zaštite životne sredine, uključujući i povrat na investicije;
  - b) nepristrasnost i objektivnost;
  - c) podsticanje efikasnosti elektroenergetskih subjekata za proizvodnju, prenos, distribuciju i snabdijevanje električnom energijom;
  - d) promovisanje načela transparentnog, regulisanog i nediskriminatornog pristupa treće strane korišćenju prenosne i distributivne mreže, odvojenim utvrđivanjem tarifa za korišćenje prenosne i distributivne mreže, uz uslov da za istu kategoriju potrošnje tarife za korišćenje mreže budu jednake na teritoriji Republike Crne Gore;

- e) podsticanje mehanizama za poboljšanje energetske efikasnosti i upravljanja potrošnjom;
- f) utvrđivanje i iskazivanje naknada i tarifa odvojeno za električnu energiju (proizvedena, na drugi način obezbijeđena i potrošena električna energija, gubici u prenosu i gubici u distribuciji električne energije) i za korišćenje pojedinih mreža i/ili usluga sistema;
- g) stvaranje stabilnih odnosa na tržištu električne energije i stabilnih uslova za investitore;
- h) podsticanje razvoja proizvodnje koja će biti prihvatljiva na tržištu, kao i prenosne i distributivne mreže tako da se nivo kvaliteta isporuke stalno održava ili povećava;
- i) kreiranje stabilnih i jednakih uslova za investitore;
- j) principi plitke naknade za priključivanje na prenosnu i distributivnu mrežu za standardne priključke;
- k) princip omogućavanja trećim licima investiranje u izgradnju potrebne infrastrukture u prenosnoj ili distributivnoj mreži za nestandardne priključke u slučajevima kada operatori mreža, zbog nedostatka kapaciteta, ne mogu odobriti priključenje.

Član 5 - Definicije

- 5.1. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, pozivanje na bilo koji zakon ili drugi propis u ovom pravilniku, podrazumijeva i sve njihove izmjene i dopune.
- 5.2. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, svi pojmovi definisani u Zakonu ili licencama za obavljanje elektroenergetskih djelatnosti imaju isto značenje i u ovom pravilniku.
- 5.3. Pojmovi upotrijebljeni u ovom pravilniku, osim ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, tumačiće se u skladu sa sljedećim definicijama:

Brojilo	Uređaj koji mjeri električnu energiju sa tokom ka ili od mreže i na direktan ili indirektan način omogućava očitavanje. U izuzetnim slučajevima zbirno brojilo (set uređaja koji sadrži zbirnu jedinicu za očitavanje više brojila) može da se smatra brojilom.
Period očitavanja	Period između dva uzastopna očitavanja brojila
Obračunski period	Period za koji se vrši obračun
Visoki napon (VN)	Napon 110 kV i viši
Srednji napon (SN)	Naponi viši od 1kV i niži od 110 kV
Niski napon (NN)	Naponi 1kV i niži
Ugovorena snaga	Snaga definisana ugovorom o priključenju, ugovorom o korišćenju mreže, ugovorom o nabavci energije ili podešena na limitatoru

Mjesto isporuke	Mjesto na mreži na kojem se energija isporučuje, definisano ugovorom o priključenju, ugovorom o korišćenju mreže ili ugovorom o nabavci energije
Naknada	Novčani iznos koji imalac licence dobija za proizvedenu ili na drugi način obezbijeđenu električnu energiju i/ili izvršenu uslugu, u skladu sa Zakonom na način uređen ovom pravilnikom
Cijena	Novčani iznos po jedinici mjere bilo koje komponente naknade za proizvedenu ili na drugi način obezbijeđenu električnu energiju i/ili izvršenu uslugu
Tarifa	Specifikacija koja utvrđuje obuhvaćene elemente i način obračuna iznosa koje potrošač/kupac koji se snabdijeva električnom energijom i/ili koristi usluge elektroenergetskih djelatnosti po regulisanom tarifnom sistemu, plaća direktno ili preko snabdjevača
Kategorija potrošača	Grupa potrošača kojima se isporučuje energija ili pružaju usluge na isti ili sličan način
Tarifna grupa	Potrošači u okviru iste kategorije kojima se isporučuje električna energija ili pružaju elektroenergetske usluge na isti ili sličan način i za koje važe isti tarifni stavovi
Prekogrančni tok	Fizički tok električne energije u prenosnoj mreži neke zemlje koji nastaje kao rezultat aktivnosti proizvođača i/ili potrošača izvan te zemlje na njenu prenosnu mrežu
Plaćanja/naknade po osnovu CBT ugovora	Plaćanja/naknade koje vrši/prima Operator prenosa kao obavezu iz međunarodnih ugovora za prekogranične tokove električne energije
Princip plitke naknade za priključivanje na mrežu	Princip određivanja naknade za priključivanje korisnika na mrežu tako da pokriva samo direktne troškove izvođenja priključka, dok se troškovi povećanja kapaciteta mreže nadoknađuju kroz tarifu za korišćenje mreže
Limitator	Uređaj kojim se ograničava snaga potrošača, a koji se nalazi neposredno uz brojilo sa strane mreže

Regulatorna imovina	Imovina energetskog subjekta u funkciji obavljanja licencirane djelatnosti
Tarifni put	Period u kojem će se, u skladu sa odredbama ovog pravilnika, obezbijediti tranzicija sa zatečenih tarifnih odnosa na one koji potpuno odražavaju troškove koje sistemu pričinjava svaka od kategorija ili tarifnih grupa potrošača.
Sistemske usluge	Sve usluge koje operator prenosne mreže pruža u cilju sprječavanja, skraćivanja trajanja i otklanjanja prekida i poremećaja u radu sistema, odnosno u cilju obezbjeđenja sigurnog, stabilnog i urednog funkcionisanja elektroenergetskog sistema.
Pomoćne usluge	Sve usluge koje obezbjeđuju elektroenergetski subjekti - davaoci pomoćnih usluga, na zahtjev operatora prenosne mreže, u okviru pružanja sistemskih usluga. Pomoćne usluge su: regulacija frekvencije i snage razmjene, regulacija napona, proizvodnja reaktivne energije, obrtna rezerva, uspostavljanje elektroenergetskog sistema nakon totalnog raspada i td.

POGLAVLJE II - REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD, OBRAČUN TROŠKOVA I NAKNADA

ČLAN 6 - STRUKTURA NAKNADA I CIJENE

- 6.1. Naknada za proizvedenu električnu energiju na pragu elektrane sadrži samo komponentu koja se odnosi na aktivnu energiju i izražava se u €/kWh.
- 6.2. Naknada za korišćenje prenosne mreže sastoji se od:
  - a) komponente koja se odnosi na gubitke električne energije u prenosnoj mreži, sa cijenom koja se izražava u €c po kWh prenesene energije (€/kWh);
  - b) komponente koja se odnosi na korišćenje prenosnog kapaciteta, sa cijenom koja se izražava u eurima po kilovatu (€/kW).
- 6.3. Naknada troškova upravljanja i nadzora nad radom elektroenergetskog sistema odnosi se na obezbjeđenje sistemskih i pomoćnih usluga, ne uključujući trošak samih usluga, i izražava u €/mjesec.
- 6.4. Naknada za korišćenje distributivne mreže, upravljanje potrošnjom i nadzor nad radom distributivnog sistema sastoji se od:
  - a) komponente koja se odnosi na gubitke električne energije u distributivnoj mreži, sa cijenom koja se izražava u €/kWh;
  - b) komponente koja se odnosi na korišćenje distributivnog kapaciteta, sa cijenom izraženom u eurima po kilovatu (€/kW).
- 6.5. Naknada za usluge organizovanja rada tržišta izražava se u €/mjesec.
- 6.6. Naknada za usluge snabdijevanja izražava se u €/mjesec.
- 6.7. Tarife ne sadrže porez na dodatu vrijednost koji se obračunava prema posebnom zakonu.

ČLAN 7 - REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD

- 7.1. Regulatorno dozvoljeni prihod (u daljem tekstu: dozvoljeni prihod) je ukupni godišnji prihod od licencirane djelatnosti podnosioca zahtjeva, kojeg Agencija odobrava na osnovu revizije opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev za odobravanje naknada i tarifa, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu realizacije regulatornog prihoda za prethodni regulatorni period.
- 7.2. Zahtjev za promjenu naknade i tarife sadrži i uporedni pregled odobrenih i ostvarenih troškova u strukturi dozvoljenog prihoda za prethodni regulatorni period. Za svaku stavku čiji se ostvareni iznos razlikuje od odobrenog iznosa za prethodni regulatorni period, podnosilac zahtjeva je dužan dati detaljno obrazloženje. Zavisno od opravdanosti razloga za nastanak svake pojedinačne razlike, Agencija će utvrditi stepen korekcije, koji će uzeti u obzir pri odobravanju dozvoljenog prihoda.
- 7.3. Imalac licence je obavezan da odredi kalkulativne regulatorne prihode za svaku godinu za koju podnosi zahtjev i predloži cijene prema strukturi iz člana 6 ovog pravilnika.

ČLAN 8 - OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA

- 8.1. Pod opravdanim troškovima poslovanja smatraju se tehnoekonomski prihvatljivi troškovi poslovanja, prikazani u skladu sa poslovnim knjigama imaooca licence za finansijsku godinu koja neposredno prethodi godini u kojoj se zahtjev podnosi, kao i planski podaci bazirani na programima povećanja efikasnosti poslovanja za tekuću godinu i za period za koji se zahtjev podnosi.
- 8.2. Opravdani troškovi poslovanja se prikazuju na osnovu odgovarajuće računovodstvene dokumentacije koju imalac licence vodi u skladu sa važećim propisima u Crnoj Gori i na način koji omogućava strukturno razdvajanje varijabilnih i fiksnih troškova, kao i troškova koji se mogu kontrolisati i onih koji se mogu ograničeno kontrolisati i to po mjestima nastanka troška, u skladu sa ovim pravilnikom.
- 8.3. Pod troškovima koji se mogu ograničeno kontrolisati smatraju se:
  - a) *Kod proizvođača* - troškovi nabavke uglja, u skladu sa cijenom koju utvrđuje Agencija i troškovi kupovine električne energije i korišćenja usluga prenosnog i distributivnog sistema prilikom nabavke energije za sopstvenu potrošnju elektrana;
  - b) *Kod operatora prenosa i operatora distribucije* - troškovi koji se odnose na nabavku energije potrebne za pokriće gubitaka u mreži i troškovi koji se odnose na pomoćne usluge;
  - c) *Kod snabdjevača* - troškovi uvoza električne energije u skladu sa zaključenim ugovorima i
  - d) *U svim licenciranim djelatnostima* - troškovi koji se odnose na poreze, takse i naknade nastale na osnovu važećih propisa, kao i troškovi koji proizilaze iz međunarodnih ugovora.

ČLAN 9 - OBRAČUN IZNOSA AMORTIZACIJE

- 9.1. Trošak amortizacije (A) u periodu za koji se odobrava dozvoljeni prihod utvrđuje se na osnovu realne procjene vrijednosti regulatorne imovine, njenog korisnog vijeka trajanja i izbora najprikladnijeg metoda amortizacije.

- 9.2. Zahtjev za promjenu naknade i tarife sadrži i plan investicija za traženi period važenja tarifa. Planovi investicija koje predlažu operator prenosa i operator distribucije moraju biti usklađeni sa odgovarajućim odredbama Kodeksa mreže i Distributivnog kodeksa. Plan za svaku pojedinačnu investiciju sadrži tehnički opis, tehno-ekonomsku analizu opravdanosti, finansijski plan i amortizacioni plan.
- 9.3. Pod vrijednošću regulatorne imovine se smatra imovina koja je uzeta u obzir prilikom prethodnog odobravanja tarifa, kao i imovina nastala u skladu sa planom investicija za prethodni period kojeg je odobrila Agencija. U vrijednost regulatorne imovine može ući i imovina koja je nastala mimo odobrenog plana investicija, uz prethodnu saglasnost Agencije.
- 9.4. U okviru odobrenog perioda amortizacija se ne mijenja.
- 9.5. Trošak amortizacije odobrava Agencija.

ČLAN 10 - OBRAČUN POVRATA NA INVESTICIJE

- 10.1. Godišnji povrat na neto iznos investicija, koji u zahtjevu za periodično razmatranje cijena energetski subjekti dostavljaju Agenciji, u skladu sa članom 18 stav 1 Zakona, podnosilac zahtjeva predlaže na osnovu vrijednosti njegove regulatorne imovine, uzimajući u obzir stopu ponderisanog prosjeka troška kapitala.
- 10.2. Prilikom odobravanja povrata na investicije Agencija će na odgovarajući način uzimati u obzir dostignutu efikasnost u poslovanju energetskih subjekata.

ČLAN 11 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA PROIZVODNJU

- 11.1. Dozvoljeni prihod proizvođača električne energije Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju ukupnih opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.
- 11.2. Opravdani troškovi poslovanja (T_o) se obračunavaju prema obrascu:

$$T_o = T_z + T_d + T_g + T_{rd} + T_u + T_{zs} + T_b + T_p + T_{pu} + T_r - P_{pu}$$

gdje je:

T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i jednak je:

$$T_z = T_{z(t-1)} + T_{z(t-1)} \times (X_i - X)/100 \dots \dots \dots [1]$$

gdje je:

$T_{z(t-1)}$ - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u godini koja neposredno prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev za odobrenje tarifa. Ukoliko postoji utemeljena argumentacija, umjesto podataka za prethodnu godinu, Agencija prilikom prvog odobravanja ovih troškova može prihvatiti i podatke za godinu u kojoj se podnosi zahtjev.

X_i - indeks inflacije u godini koja neposredno prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev, objavljen od strane Republičkog zavoda za statistiku

X - indeks smanjenja troška zaposlenih odobren od strane Agencije nakon temeljne analize svih okolnosti koje se odnose na učinak imaoca licence uzimajući u obzir marginu za smanjenje troška zaposlenih i X faktor koji je imaoc licence predložio u zahtjevu;

Td - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoca licence

Tg - trošak goriva za proizvodnju električne energije

Trd - trošak rezervnih djelova i materijala

Tu - trošak usluga trećih lica

Tzs - trošak zaštite životne sredine

Tb - trošak tekućih bankarskih, telekomunikacionih, poštanskih i usluga osiguranja

Tp - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa

Tpu - dodatni trošak u vezi sa pružanjem pomoćnih usluga

Tr - ostali troškovi (uključujući trošak nabavljene električne energije za sopstvenu potrošnju)

P_{pu} - prihod od pomoćnih usluga.

- 11.3. Cijena električne energije na pragu elektrane (**C_e**) za period za koji se podnosi zahtjev dobija se dijeljenjem dozvoljenog prihoda sa ukupno planiranom proizvodnjom aktivne električne energije, uključujući i efekte razmjene električne energije po zatečenim ugovorima, za period za koji se podnosi zahtjev, izražava se u eurocentima po kilovatsatu (€/kWh) i izračunava po obrascu:

$$C_e = (T_o + A + P_{inv}) : W_{pred}$$

gdje je:

T_o - opravdani troškovi poslovanja

A - trošak amortizacije

P_{inv} - iznos povrata na investicije

W_{pred} - ukupna planirana proizvodnja energije.

- 11.4. Naknadu proizvođaču za isporučenu energiju u ime potrošača/kupca plaća snabdjevač, prema ugovoru o kupoprodaji električne energije.

ČLAN 12 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA PRENOS

- 12.1. Dozvoljeni prihod operatora prenosa za pokrivanje ukupnih troškova za pružanje usluga korišćenja prenosne mreže, Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.

- 12.2. Opravdani troškovi poslovanja sastoje se od varijabilnih i fiksnih troškova.

a) Varijabilni troškovi poslovanja

12.3. Varijabilni troškovi (T_V) predstavljaju trošak ukupnih gubitaka energije nastalih u mreži i obračunavaju se prema obrascu:

$$T_V = C_G \times (Q_{TG} + Q_{KG}) = C_G \times Q_G$$

gdje je:

C_G - prosječna nabavna cijena električne energije za potrebe pokrivanja gubitaka;

Q_{TG} - odobrena količina električne energije za pokrivanje tehničkih gubitaka prenosa;

Q_{KG} - odobrena količina električne energije za pokrivanje komercijalnih gubitaka prenosa (greške u mjerenjima i sporovi sa ostalim operatorima);

Q_G - ukupno odobrena količina električne energije za pokrivanje gubitaka;

12.4. Varijabilne troškove, srazmjerno gubicima električne energije koje prčinjavaju prenosnom sistemu, nadoknađuju potrošači koji su priključeni direktno i potrošači koji su preko distributivnog sistema priključeni na prenosni sistem. Ukupna naknada svih korisnika je jednaka varijabilnim troškovima.

12.5. Dio naknade koji plaća direktno priključeni potrošač, utvđuje se kao proizvod gubitaka koje prčinjava prenosnom sistemu, koji su srazmjerni učešću njegove potrošnje električne energije u neto potrošnji na prenosnoj mreži, i cijene iz stava 3 ovog člana, primjenom formule:

$$N_{dpv} = Q_{dp} \times C_G = \frac{W_{dp}}{W_{np}} \times Q_G \times C_G$$

gdje je:

N_{dpv} - naknada direktno priključenog potrošača

Q_{dp} - gubici koje direktni potrošač prčinjava prenosnoj mreži

W_{dp} - planirana potrošnja direktnog potrošača

W_{np} - planirani neto prenos (ukupna potrošnja na pragu prenosa).

12.6. Dio naknade koju plaćaju potrošači priključeni na distributivni sistem, u ukupnom iznosu, shodno prethodnom stavu ovog člana, određuje se formulom:

$$N_{edpv} = Q_{edp} \times C_G = \frac{W_{edp}}{W_{np}} \times Q_G \times C_G$$

gdje je:

N_{edpv} - ukupna naknada distributivnih potrošača za varijabilne troškove prenosa

Q_{edp} - gubici koje svi distributivni potrošači prčinjavaju prenosnoj mreži

W_{edp} - energija koja iz prenosne ulazi u distributivnu mrežu

W_{np} - planirani neto prenos (ukupna potrošnja na pragu prenosa).

12.7. Naknada koju plaćaju distributivni potrošači, utvrđena u stavu 6 ovog člana, raspodjeljuje se po naponskim nivoima priključenja tako da potrošači svakog nivoa nadoknađuju dio troška srazmjern učešću njihove potrošnje u ukupnoj potrošnji svih potrošača koji su priključeni na distributivnu mrežu i utvrđuje se prema sljedećim obrascima:

1) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 35 kV:

$$N_{35kV} = W_{ntto35kV} \times (1 + g_{p35kV}) \times Q_{edp} \times C_G / W_{distr.btto}$$

2) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 10 kV:

$$N_{10kV} = W_{ntto10kV} \times (1 + g_{p10kV}) \times (1 + g_{p35kV}) \times Q_{edp} \times C_G / W_{distr.btto}$$

3) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 0,4 kV

$$N_{04kV} = W_{ntto04kV} \times (1 + g_{p04kV}) \times (1 + g_{p10kV}) \times (1 + g_{p35kV}) \times Q_{edp} \times C_G / W_{distr.btto}$$

gdje je:

W_{ntto} - neto potrošnja potrošača priključenih na određeni naponski nivo

W_{btto} - bruto potrošnja na distributivnoj mreži

g - stopa gubitaka za određeni naponski nivo

g

g_p - preračunata stopa gubitaka i obračunava se po formuli: $g_p =$

$100 - g$

na Q_{edp} - dio gubitaka u prenosnoj mreži koji stvaraju potrošači priključeni distributivnu mrežu

gubitaka C_G - prosječna nabavna cijena električne energije za pokrivanja

12.8. Naknada koju pojedinačno obezbjeđuju potrošači po naponskim nivoima utvrđuje se srazmjerno učešću potrošnje pojedinačnog potrošača u ukupnoj potrošnji na odnosnom naponskom nivou.

b) Fiksni troškovi poslovanja

12.9. Ukupni fiksni troškovi obuhvataju fiksne troškove poslovanja, trošak amortizacije i povrat na investicije.

12.10. Fiksni troškovi poslovanja prenosa (T_f) obračunavaju se prema obrascu:

$$T_f = T_z + T_d + T_{rd} + T_u + T_b + T_p \pm CBT + T_{np} + T_{fr} - P_{np}$$

gdje je:

T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i računa se po obrascu [1] iz člana 11

- T_d - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoce licence
- T_{rd} - trošak rezervnih djelova i materijala
- T_u - trošak usluga trećih lica
- T_b - trošak tekućih bankarskih, telekomunikacionih, poštanskih i usluga osiguranja
- T_p - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa
- CBT** - troškovi prekograničnog prometa električne energije koji se utvrđuju posebnim međunarodnim ugovorom (znak „ – ” ako operator prenosa po tom osnovu ostvaruje prihod)
- T_{np} - trošak novih priključaka
- T_{fr} - ostali fiksni troškovi
- P_{np} - prihod od novih priključaka.

12.11. Ukupne fiksne troškove, na ime korišćenja prenosne mreže, nadoknađuju potrošači koji su priključeni direktno i potrošači koji su preko distributivnog sistema priključeni na prenosni sistem, srazmjerno ugovorenoj maksimalnoj snazi korisnika. Ukupna naknada svih korisnika jednaka je ukupnim fiksnim troškovima.

12.12. Cijena korišćenja prenosne mreže (C_{fp}), koja se primjenjuje za obračun naknada korisnika, dobija se dijeljenjem ukupnih fiksnih troškova sa zbirom maksimalnih snaga potrošača na prenosnoj mreži izmjerenih u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za odobrenje naknada i tarifa i izražava se u €/kW.

12.13. Ukupna naknada se raspodjeljuje tako da potrošačima kod kojih se snaga mjeri pripada dio ukupne naknade srazmjern uštedu njihove prosječne maksimalne snage ostvarene u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za odobrenje naknada i tarifa, a preostali dio naknade plaćaju potrošači kod kojih se snaga ne mjeri.

12.14. Naknada za korišćenje prenosne mreže koju u obračunskom periodu plaća potrošač kod kojeg se snaga mjeri, utvrđuje se kao proizvod njegovog maksimalnog opterećenja ostvarenog u tom periodu i cijene utvrđene u skladu sa stavom 12 ovog člana.

12.15. Naknada za korišćenje prenosne mreže koju u obračunskom periodu plaća potrošač kod kojeg se snaga ne mjeri, utvrđuje se tako da mu pripada dio naknade koji po raspodjeli iz stava 13 ovog člana pripada ovoj grupi potrošača, srazmjern njegovoj ostvarenoj potrošnji aktivne električne energije u ukupnoj ostvarenoj potrošnji grupe u tom periodu.

Imalac licence za prenos može predvidjeti Ugovorom o korišćenju prenosne mreže koji zaključuje sa imaoцем licence za snabdijevanje, da se naknada koju u obračunskom periodu plaća potrošač kod kojeg se snaga ne mjeri obračunava i naplaćuje na način da se dio naknade koji se odnosi na troškove rezervnih djelova i materijala (T_{rd}) i troškove usluga trećih lica (T_u) raspodjeli u istom iznosu na sve potrošače ove grupe, a preostali dio naknade srazmjerno ostvarenoj potrošnji aktivne električne energije pojedinačnog potrošača u ukupnoj ostvarenoj potrošnji grupe u tom periodu.

12.16. Pod maksimalno registrovanom snagom potrošača koji posjeduju uređaje za kontinuirano mjerenje i registrovanje snage po petnaestominutnim periodima, podrazumijeva se najveće opterećenje koje se ostvari u trajanju od 15 minuta u toku mjesečnog obračunskog perioda u većoj tarifi, a kod potrošača koji

posjeduju uređaje koji mjere i registruju samo najveću dostignutu snagu u periodu veće tarife, podrazumjeva se ta registrovana snaga.

- 12.17. Naknade za korišćenje prenosnog kapaciteta i pokrivanje gubitaka u prenosnoj mreži, snabdjevač plaća operatoru prenosa za račun svojih potrošača priključenih na prenosnu mrežu, kao i kupci koji samostalno nabavljaju električnu energiju.

ČLAN 13 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA OPERATORA PREOSNE MREŽE

- 13.1. Dozvoljeni prihod operatora prenosne mreže Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.

- 13.2. Opravdani troškovi poslovanja (T_o) operatora prenosne mreže obračunavaju se prema obrascu:

$$T_o = T_z + T_d + T_{rd} + T_u + T_b + T_p + T_{fr}$$

gdje je:

T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i računa se po obrascu [1] iz člana 11.

T_d - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoca licence

T_{rd} - trošak rezervnih djelova i materijala

T_u - trošak usluga trećih lica

T_b - trošak tekućih bankarskih, telekomunikacionih, poštanskih i usluga osiguranja

T_p - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa

T_{fr} - ostali troškovi.

- 13.3. Iznos naknade za operatora prenosne mreže koji plaćaju pojedini korisnici (N_p) priključeni na prenosnu mrežu, sastoji se od dvije komponente od kojih je jedna srazmjerna učešću snage pojedinog korisnika u ukupnoj snazi na prenosnoj mreži, a druga srazmjerna učešću energije pojedinog korisnika u ukupnoj energiji na prenosnoj mreži, i obračunava se po formuli:

$$N_p = DP_{opm} \left(\frac{P_p}{P_s} \times \frac{T_{uk} - T_e}{T_{uk}} + \frac{W_p}{W_s} \times \frac{T_e}{T_{uk}} \right)$$

gdje je:

DP_{opm} - dozvoljeni prihod operatora prenosne mreže

P_p - snaga pojedinog korisnika

P_s - ukupna snaga na prenosnoj mreži

T_{uk} - ukupni troškovi svih imaoca licenci

T_e - trošak energije

W_p - energija pojedinog korisnika

W_s - ukupna energija sistema

13.4. Učešće pojedinog potrošača na distributivnoj mreži u obezbjeđenju naknade za operatora prenosne mreže utvrđuje se po postupku:

- 1) Učešće koje obezbjeđuju svi potrošači priključeni na jedan naponski nivo u ukupnom učešću svih potrošača priključenih na distributivnu mrežu, utvrđuje se primjenom obrasca iz prethodnog stava, respektivno na odnosni naponski nivo;
- 2) Za potrošače kod kojih se snaga mjeri, učešće pojedinih potrošača na jednom naponskom nivou utvrđuje se primjenom istog obrasca na taj naponski nivo;
- 3) Za potrošače kod kojih se snaga ne mjeri, učešće pojedinog potrošača utvrđuje se tako što se poslije obračuna naknade potrošačima kod kojih se snaga mjeri, preostali dio naknade podijeli na ove potrošače u jednakim iznosima.

13.5. Naknadu za operatora prenosne mreže plaća snabdjevač za račun svojih potrošača priključenih na prenosnu ili distributivnu mrežu, kao i kupci koji samostalno nabavljaju električnu energiju.

ČLAN 14 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA OPERATORA TRŽIŠTA

14.1. Dozvoljeni prihod operatora tržišta, Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.

14.2. Opravdani troškovi poslovanja (T_o) operatora tržišta obračunavaju se prema sljedećem obrascu:

$$T_o = T_z + T_d + T_i + T_u + T_{rd} + T_t + T_b + T_p + T_{fr}$$

gdje je:

T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i računa se po obrascu [1] iz člana 11.

T_d - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoca licence

T_i - trošak obezbjeđenja infrastrukture za početak rada

T_u - trošak usluga trećih lica

T_{rd} - trošak rezervnih djelova i materijala

T_t - trošak korišćenja telekomunikacionih usluga

T_b - trošak tekućih bankarskih, poštanskih i usluga osiguranja

T_p - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa

T_{fr} - ostali troškovi

14.3. Iznos naknade za operatora tržišta koji plaćaju pojedini korisnici (N_p) priključeni na prenosnu mrežu sastoji se od dvije komponente, od kojih je jedna srazmjerna učešću snage pojedinog korisnika u ukupnoj snazi na prenosnoj mreži, a druga srazmjerna učešću energije pojedinog korisnika u ukupnoj energiji na prenosnoj mreži, i obračunava se po formuli:

$$P_p \quad T_{uk} - T_e \quad W_p \quad T_e$$

$$N_p = DP_{ot} \left(\frac{\quad}{P_s} \times \frac{\quad}{T_{uk}} + \frac{\quad}{W_s} \times \frac{\quad}{T_{uk}} \right)$$

gdje je:

DP_{ot} - dozvoljeni prihod operatora tržišta

P_p - snaga pojedinog korisnika

P_s - ukupna snaga na prenosnoj mreži

T_{uk} - ukupni troškovi svih imaoaca licenci

T_e - trošak energije

W_p - energija pojedinog korisnika

W_s - ukupna energija sistema

14.4. Učešće pojedinog potrošača na distributivnoj mreži u obezbjeđenju naknade za operatora tržišta utvrđuje se po postupku:

- 1) Učešće koje obezbjeđuju svi potrošači priključeni na jedan naponski nivo u ukupnom učešću svih potrošača priključenih na distributivnu mrežu, utvrđuje se primjenom obrasca iz prethodnog stava, respektivno na odnosni naponski nivo;
- 2) Za potrošače kod kojih se snaga mjeri, učešće pojedinih potrošača na jednom naponskom nivou utvrđuje se primjenom istog obrasca na taj naponski nivo i
- 3) Za potrošače kod kojih se snaga ne mjeri, tako što se poslije obračuna naknade potrošačima kod kojih se snaga mjeri, preostali dio naknade podijeli na ove potrošače u jednakim iznosima.

14.5. Naknadu za operatora tržišta plaća snabdjevač za račun svojih potrošača priključenih na prenosnu ili distributivnu mrežu, kao i kupci koji samostalno nabavljaju električnu energiju.

ČLAN 15 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA DISTRIBUCIJU I OPERATORA DISTRIBUTIVNE MREŽE

15.1. Dozvoljeni prihod operatora distribucije Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.

15.2. Opravdani troškovi poslovanja iz prethodnog stava sastoje se od varijabilnih i fiksnih troškova.

a) Varijabilni troškovi poslovanja

15.3. Varijabilni troškovi (T_v) predstavljaju trošak ukupnih gubitaka nastalih na distributivnoj mreži i obračunavaju se prema formuli

$$T_v = C_G \times (\sum Q_{tgn} + \sum Q_{kgn}) = C_G \times Q_G$$

gdje je:

C_G - prosječna nabavna cijena električne energije za pokrivanja gubitaka

Q_{tgn} - odobrena količina električne energije za tehničke gubitke na jednom naponskom nivou

Q_{kgn} - odobrena količina energije za komercijalne gubitke na jednom naponskom nivou

Q_G - ukupno odobrena količina električne energije za pokrivanje gubitaka.

15.4. Potrošači priključeni na distributivnu mrežu nadoknađuju varijabilne troškove srazmjerno gubicima električne energije koje pričinjavaju distributivnom sistemu. Ukupna naknada svih korisnika jednaka je varijabilnim troškovima.

15.5. Naknada koju plaćaju potrošači priključeni na distributivnu mrežu iz prethodnog stava ovog člana raspodjeljuje se po naponskim nivoima tako da potrošači svakog nivoa nadoknađuju dio troška srazmjernan gubicima električne energije koje pričinjavaju distributivnoj mreži na naponskom nivou na koji su priključeni i distributivnoj mreži viših naponskih nivoa, i utvrđuje se po obrascima:

1) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 35 kV:

$$N_{35kV} = [W_{ntto35kV} \times (1 + g_{p35kV}) - W_{ntto35kV}] \times C_G$$

2) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 10 kV:

$$N_{10kV} = [W_{ntto10kV} \times (1 + g_{p10kV}) \times (1 + g_{p35kV}) - W_{ntto10kV}] \times C_G$$

3) Naknada potrošača koji su priključeni na napon 0,4 kV:

$$N_{04kV} = [W_{ntto04kV} \times (1 + g_{p04kV}) \times (1 + g_{p10kV}) \times (1 + g_{p35kV}) - W_{ntto04kV}] \times C_G$$

gdje je:

W_{ntto} - neto potrošnja naponskog nivoa

g - stopa gubitaka za naponski nivo

g_p - preračunata stopa gubitaka i obračunava se po formuli: $g_p = \frac{g}{100 - g}$

C_G - prosječna nabavna cijena električne energije kupljene za pokrivanje gubitaka

15.6. Količina energije gubitaka za koju naknadu plaća pojedinačni potrošač na određenom naponskom nivou, srazmjerna je učešću njegove potrošnje u ukupnoj neto potrošnji na tom naponskom nivou.

b) Fiksni troškovi poslovanja

15.7. Fiksni troškovi (T_f) poslovanja obračunavaju se prema obrascu:

$$T_f = T_z + T_d + T_{rd} + T_u + T_b + T_p + T_{np} + T_{fr} - P_{np}$$

gdje je:

T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i računa se po obrascu [1] iz člana 11.

T_d - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoce licence

T_{rd} - trošak rezervnih djelova i materijala

T_u - trošak usluga trećih lica

T_b - trošak tekućih bankarskih, telekomunikacionih, poštanskih i usluga osiguranja

T_p - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa;

T_{np} - trošak novih priključaka na distributivnu mrežu

T_{fr} - ostali fiksni troškovi

P_{np} - prihod od novih priključaka na distributivnu mrežu

15.8. Ukupni fiksni troškovi obuhvataju fiksne troškove poslovanja, trošak amortizacije i povrat na investicije.

15.9. Ukupne fiksne troškove, na ime naknade za korišćenje distributivne mreže, nadoknađuju potrošači koji su priključeni na distributivnu mrežu kod kojih se snaga mjeri i potrošači kod kojih se snaga ne mjeri. Ukupna naknada svih korisnika je jednaka fiksnim troškovima.

15.10. Ukoliko imalac licence nema drugog opravdanog načina raspodjele troškova poslovanja po naponskim nivoima, kao ključ za raspodjelu može poslužiti učešće vrijednosti osnovnih sredstava pojedinog naponskog nivoa u ukupnoj vrijednosti osnovnih sredstava operatora distribucije.

15.11. Naknada koju plaćaju potrošači priključeni na distributivnu mrežu na određenom naponskom nivou, utvrđena u raspodijeljenom iznosu iz prethodnog stava ovog člana, raspodjeljuje se po potrošačima kod kojih se snaga mjeri srazmjerno učešću njihove prosječne maksimalne snage ostvarene u godini koja neposredno prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev za odobravanje tarifa u ostvarenoj maksimalnoj snazi svih potrošača koji su priključeni na odnosni naponski nivo koja je dostignuta u istom periodu.

15.12. Za potrošače na naponskom nivou 0,4 kV kod kojih se snaga ne mjeri, veličina opterećenja koja služi za obračun naknade utvrđuje se oduzimanjem zbira prosječnih maksimalnih snaga potrošača priključenih na distributivnu mrežu kod kojih se snaga mjeri, ostvarenih u godini koja neposredno prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev za odobravanje tarifa, od ukupne maksimalno ostvarene snage na nivou distributivne mreže u istom periodu.

15.13. Za potrošače kod kojih se snaga ne mjeri, naknada se obračunava srazmjerno učešću ostvarene potrošnje aktivne električne energije pojedinog potrošača u ukupnoj potrošnji potrošača kod kojih se snaga ne mjeri.

Imalac licence za distribuciju i operatora distributivne mreže može predvidjeti Ugovorom o korišćenju distributivne mreže koji zaključuje sa imaoce licence za snabdijevanje, da se naknada koju u obračunskom periodu plaća potrošač kod kojeg se snaga ne mjeri obračunava i naplaćuje na način da se dio naknade koji se odnosi na troškove rezervnih djelova i materijala (T_{rd}) i troškove usluga trećih lica (T_u) raspodjeli u istom iznosu na sve potrošače ove grupe a preostali dio naknade srazmjerno ostvarenoj potrošnji aktivne

električne energije pojedinačnog potrošača u ukupnoj ostvarenoj potrošnji grupe u tom periodu.

- 15.14. Naknade za korišćenje distributivnog sistema i pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži snabdjevač plaća operatoru distribucije za račun svojih potrošača.

ČLAN 16 - DOZVOLJENI PRIHOD, OPRAVDANI TROŠKOVI POSLOVANJA I NAKNADA IMAOCU LICENCE ZA SNABDIJEVANJE

- 16.1. Dozvoljeni prihod snabdjevača za pokrivanje troškova poslovanja, Agencija odobrava nakon što izvrši reviziju opravdanih troškova poslovanja, troška amortizacije i povrata na investicije, dostavljenih uz zahtjev.
- 16.2. Osim troškova iz stava 1 ovog člana, troškove snabdjevača čine i troškovi naknada svim imaocima licenci koje snabdjevač plaća za račun svojih potrošača, kao i trošak nabavke energije iz uvoza. Pitanja međusobnih finansijskih obaveza sa drugim imaocima licenci snabdjevač će regulisati posebnim ugovorima.
- 16.3. Opravdani troškovi poslovanja snabdjevača (T_o) obračunavaju se prema obrascu:

$$T_o = T_z + T_u + T_d + T_{rd} + T_t + T_b + T_p + T_r$$

gdje je:

- T_z - godišnji trošak zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih u periodu za koji se podnosi zahtjev i računa se po obrascu [1] iz člana 11.
- T_u - trošak usluga trećih lica;
- T_d - troškovi obavljanja zajedničkih poslova za imaoca licence
- T_{rd} - trošak rezervnih djelova i materijala
- T_t - trošak korišćenja telekomunikacionih usluga
- T_b - trošak tekućih bankarskih, poštanskih i usluga osiguranja
- T_p - trošak poreza na imovinu i obaveznih doprinosa
- T_r - ostali troškovi.

- 16.4. Dozvoljeni prihod snabdjevača raspodjeljuje se po korisnicima usluga tako što potrošači na naponu 110 kV pokrivaju 3% ukupnog dozvoljenog prihoda (KAP 1,5%, Željezara 1% i Željeznica Crne Gore 0,5%), a potrošači priključeni na distributivnu mrežu 97 %.

- 16.5. Ukupni dio naknade koji pokrivaju potrošači na distributivnoj mreži, obezbjeđuje se na slijedeći način:

- 1) Potrošači na 35 kV naponu obezbjeđuju 2% ukupne naknade na distributivnoj mreži, ravnomjernim učešćem prema broju mjernih mjesta;
- 2) Potrošači na 10 kV naponu obezbjeđuju 4% ukupne naknade na distributivnoj mreži, ravnomjernim učešćem prema broju mjernih mjesta i

- 3) Potrošači na 0,4 kV naponu obezbjeđuju preostali dio naknade tako što je pojedinačno učešće srazmjerno potrošnji potrošača.

Član 17 - Tabela sa cijenama

- 17.1. Nakon što Agencija odobri regulatorno dozvoljeni prihod svim imaoocima licenci, snabdjevač je dužan da pripremi raspone cijena - tabelu sa cijenama i dostavi je Agenciji na odobravanje.
- 17.2. Tabela sa cijenama treba da sadrži cijenu nabavljene energije po kategorijama potrošnje i dobu dana, naknade za korišćenje prenosne i distributivne mreže, naknade za pokrivanje gubitaka u prenosnoj i distributivnoj mreži, nanade za operatora prenosne mreže, operatora tržišta i snabdjevača, obračunate u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 18 - Cijena energije za potrošače

- 18.1. Prosječna cijena nabavljene energije za potrošače (C_E) obračunava se prema obrascu:

$$C_E = T_e : W$$

gdje je:

W - ukupna količina proizvedene i nabavljene energije

T_e - ukupni troškovi proizvodnje i nabavke energije, obračunati prema sljedećem obrascu:

$$T_e = C_1 \times W_1 + C_2 \times W_2 + \dots + C_i \times W_i$$

gdje je:

$C_1, C_2, \dots, C_i$ - cijena nabavljene energije iz različitih izvora, uključujući i UVOZ

$W_1, W_2, \dots, W_i$ - količine energije nabavljene iz odnosnih izvora.

ČLAN 19 - PRAĆENJE TARIFA I NAKNADA ZA VRIJEME PERIODA VAŽENJA

- 19.1. TARIFE I NAKNADE SE, PO PRAVILU, UTVRĐUJU NA PERIOD OD 12 MJESECI.
- 19.2. Ako Agencija utvrdi tarife za period koji je duži od 12 mjeseci, imalac licence će svakih 12 mjeseci, od dana posljednje promjene tarife, izvršiti rekalkulaciju kalkulativnog regulatornog prihoda primjenom sljedeće formule:

$$P_{KR(t+1)} = P_{KRt} \times (1 + X_i - X_{Uč})$$

gdje je:

$P_{KR(t+1)}$ - kalkulativni regulatorni prihod za narednih 12 mjeseci perioda primjene tarife;

P_{KRt} - kalkulativni regulatorni prihod u periodu koji neposredno prethodi periodu rekalkulacije;

X_i - faktor inflacije za period od godinu dana neposredno prije podnošenja zahtjeva, objavljen od strane državne statističke ustanove;

$X_{u\check{c}}$ - faktor poboljšanja učinka odobren od strane Agencije nakon temeljne analize svih okolnosti koje se odnose na učinak imaoca licence uzimajući u obzir marginu za poboljšanje efikasnosti i $X_{u\check{c}}$ faktor koji je imalac licence predložio u zahtjevu.

19.3. Rekalkulaciju regulatorno dozvoljenog prihoda iz prethodnog stava, imalac licence obavezno dostavlja Agenciji.

ČLAN 20 - IZMJENA TARIFA U PERIODU VAŽENJA

20.1. Ukoliko tokom perioda primjene odobrenih tarifa, zbog dejstva okolnosti koje u trenutku odobravanja tarifa nije bilo moguće predvidjeti, dođe do značajnijih promjena troškova poslovanja (iznad 5%), imalac licence može da traži od Agencije izmjenu već odobrene tarife i prije isteka perioda za koji je bila odobrena.

20.2. Ako su nepredvidive okolnosti, koje nijesu postojale u vrijeme odobrenja tarifa, uzrokovale značajno smanjenje troškova poslovanja (za više od 5%), imalac licence je dužan podnijeti zahtjev za izmjenu tarife prije isteka perioda za koji je bila odobrena.

20.3. U slučaju da imalac licence ne podnese zahtjev za smanjenje tarife u skladu sa prethodnim stavom, Agencija će sama pokrenuti postupak izmjene tarife, o čemu će obavijestiti imaoca licence.

1. POGLAVLJE III – KATEGORIJE POTROŠNJE

ČLAN 21 - KATEGORIJE PO NAPONSKIM NIVOIMA

21.1. Prema naponu na mjestu isporuke, kupci/potrošači svrstavaju se u slijedeće kategorije:

- a) kupci na visokom naponu (110 kV);
- b) kupci na srednjem naponu (35 kV, 10 kV);
- c) kupci na niskom naponu (0,4 kV).

Član 22 - Kupci na niskom naponu

22.1. Kupci na niskom naponu, prema namjeni potrošnje, svrstani su u sledeće kategorije:

- a) domaćinstva;
- b) javna rasvjeta;
- c) ostala potrošnja.

Član 23 - Domaćinstva

23.1. Kategorija domaćinstva obuhvata potrošnju električne energije ostvarenu u stanovima, kućama, uključujući poljoprivredna domaćinstva, garažama, stepeništima u stambenim zgradama i pristupima stambenim zgradama, kao i potrošnju za pogon zajedničkih uređaja u stambenim zgradama (liftovi, motori centralnog grijanja i kućnih vodovoda).

23.2. Zavisno od vrste ugrađenih mjernih uređaja, potrošači iz kategorije potrošnje domaćinstva dijele se na tarifne grupe:

- a) potrošači sa dvotarifnim brojlilima i
- b) potrošači sa jednotarifnim brojlilima.

Član 24 - Javna rasvjeta

- 24.1. Kategorija javna rasvjeta obuhvata potrošnju električne energije za osvijetljavanje ulica, trgova, parkova, tunela, puteva, kulturno-istorijskih spomenika i uređaja za saobraćajnu signalizaciju.

Član 25 - Ostala potrošnja

- 25.1. Kategoriju ostala potrošnja čine svi kupci na niskom naponu koji nijesu svrstani u kategoriju potrošnje domaćinstva i javna rasvjeta.
- 25.2. Potrošači kategorije ostala potrošnja dijele se na dvije tarifne grupe:
- a) ostala potrošnja I - potrošači kod kojih se snaga mjeri i
  - b) ostala potrošnja II - potrošači kod kojih se snaga ne mjeri.

Član 26 - Promjena tarifne kategorije

- 26.1. Ako potrošač ispunjava uslove za svrstavanje u više kategorija, ima pravo da traži promjenu kategorije pod uslovom da je od zadnje promjene prošlo najmanje 12 mjeseci. Potrošač je u tom slučaju obavezan da imaocu licence podnese pisani zahtjev u kojem je naznačena kategorija u koju želi da pređe i traženo vrijeme prelaska.
- 26.2. Imalac licence će izvršiti provjeru da li potrošač ispunjava uslove da bude svrstan u kategoriju za koju je podnio zahtjev i u roku od 14 dana od dana podnošenja zahtjeva, obavijestiti potrošača o prihvatanju ili odbijanju njegovog zahtjeva.
- 26.3. Ukoliko potrošač ispunjava uslove koji se odnose na kategoriju za koju se prijavljuje, imalac licence je obavezan da ga svrsta u novu kategoriju, počev od prvog dana narednog mjeseca po isteku roka za obavljanje provjere i obavještanje potrošača, odnosno kasnije ako je potrošač tako tražio.
- 26.4. U slučaju da odbije da klasifikuje potrošača u grupu za koju je podnio zahtjev, imalac licence je obavezan da jasno navede razloge odbijanja i da obavijesti potrošača o ostalim kategorijama za koje može podnijeti zahtjev.

POGLAVLJE IV - UTVRĐIVANJE TARIFNIH ELEMENATA

Član 27 - Vrste tarifnih elemenata

- 27.1. Tarifni elementi se dijele prema periodu korišćenja električne energije, tj. dobu dana i prema naponskom nivou, odnosno kategoriji potrošnje.

Član 28 - Tarifni elementi prema periodu korišćenja električne energije

- 28.1. Prema dobu dana, tarifni elementi se utvrđuju kao:
- a) veći dnevni tarifni stavovi (VT);
  - b) manji dnevni tarifni stavovi (MT).
- 28.2. Po većim dnevnim tarifnim stavovima obračunava se električna energija isporučena u vremenu od 07 do 23 sata, u periodu kada se koristi zimsko

računanje vremena, odnosno u vremenu od 08 do 24 sata, u periodu kada se koristi ljetnje računanje vremena.

- 28.3. Po manjim dnevnim tarifnim stavovima obračunava se električna energija isporučena u vremenu od 23 do 07 sati narednog dana, u periodu kada se koristi zimsko računanje vremena, odnosno u vremenu od 00 do 08 sati narednog dana, u periodu kada se koristi ljetnje računanje vremena.
- 28.4. Po manjim dnevnim tarifnim stavovima obračunava se električna energija isporučena i nedjeljom (od 00 do 24 sata), pod uslovom da potrošač obezbijedi takvo mjerenje.
- 28.5. Uklopni satovi dvotarifnih brojila električne energije stalno su postavljeni po srednjeevropskom vremenu u zimskom periodu i pri prelasku na ljetnje računanje vremena ne pomjeraju se.
- 28.6. Odnos između tarifnih stavova za električnu energiju utrošenu u većoj i manjoj dnevnoj tarifi ne može biti veći od 3:1, a snabdijevač ga utvrđuje za pojedine kategorije potrošnje ili tarifne grupe, uz uvažavanje odnosa količina električne energije koje određena kategorija ili tarifna grupa potrošača preuzima u većoj i manjoj tarifi, na način da se utiče na uravnoteženje dijagrama potrošnje i sa najvećom vjerovatnoćom ostvari prihod za plaćanje proizvedene i na drugi način nabavljene energije.

POGLAVLJE V - UTVRĐIVANJE OBRAČUNSKIH ELEMENATA

Član 29 - Obračunski elementi

29.1. Za sve kategorije potrošača kod kojih se snaga mjeri obračunski elementi su:

- aktivna energija,
- aktivna snaga
- prekomjerno preuzeta reaktivna energija,
- naknade za korišćenje mreža,
- naknade za gubitke u prenosnoj i distributivnoj mreži,
- stalne mjesečne naknade.

29.2. Za sve kategorije potrošača kod kojih se snaga ne mjeri obračunski elementi su:

- aktivna energija,
- naknade za korišćenje mreža,
- naknade za gubitke u prenosnoj i distributivnoj mreži,
- stalne mjesečne naknade.

Član 30 - Aktivna energija

30.1. Preuzeta aktivna energija (kWh) utvrđuje se mjerenjem.

30.2. Međusobne obaveze po osnovu odstupanja u isporuci/preuzimanju električne energije, energetske subjekti i korisnici mreže će regulisati ugovorom.

Član 31 - Aktivna snaga

31.1. Kod potrošača kod kojih se snaga mjeri, obračunom aktivne snage obuhvataju se troškovi korišćenja prenosne mreže i troškovi korišćenja distributivne mreže.

- 31.2. Aktivna snaga (kW) obračunava se na osnovu vršnog opterećenja utvrđenog u skladu sa članom, 12 stav 18.
- 31.3. Maksimalnu snagu i međusobne obaveze po osnovu eventualnih odstupanja, energetski subjekti i korisnici mreža će regulisati ugovorom.
- 31.4. Ako kupac preuzima energiju na više mjesta, izmjerena snaga se obračunava posebno za svako mjesto isporuke.
- 31.5. Izuzetno od odredbi prethodnog stava, za svu isporučenu električnu energiju za potrebe električne vuče i za potrebe potrošača koji ima više objekata na jednoj građevinskoj lokaciji, obračunava se istovremeno vršno opterećenje bez obzira na broj mjesta isporuke, ukoliko je za to obezbijeđeno odgovarajuće mjerenje.
- 31.6. Ukoliko zbog radnji imaoca licence, kvara na postrojenjima potrošača prouzroko-vanog višom silom ili kvara na postrojenjima isporučioaca, dođe do ograničenja u isporuci električne energije u trajanju dužem od 24 časa neprekidno, potrošaču koji ima odgovarajući mjerni uređaj, u tom mjesečnom obračunskom periodu, vršno opterećenje će se u vremenu trajanja tog ograničenja posebno utvrditi.
- 31.7. Pri utvrđivanju aktivne snage u slučajevima iz prethodnog stava ovog člana, vršno opterećenje postignuto u toku mjesečnog obračunskog perioda smanjiće se za razliku između tog vršnog opterećenja i vršnog opterećenja postignutog u toku ograničenja u tom periodu i to srazmjerno broju dana u kojima je isporuka električne energije bila ograničena.
- 31.8. Kod potrošača kod kojih se snaga ne mjeri, troškovi korišćenja prenosne mreže i distributivne mreže obračunavaju se srazmjerno potrošnji aktivne energije na način utvrđen ovim pravilnikom.

Član 32 - Prekomjerno preuzeta reaktivna energija

- 32.1. Prekomjerno preuzeta reaktivna energija predstavlja razliku između stvarno preuzete reaktivne energije i reaktivne energije koja odgovara faktoru snage $\cos \varphi = 0,95$.
- 32.2. Potrošač koji preuzima iz mreže veću reaktivnu energiju od one koja odgovara faktoru snage $\cos \varphi = 0,95$, dužan je da ugradi odgovarajuće uređaje za kompenzaciju reaktivne energije.
- 32.3. Prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju potrošač plaća po tarifnim stavovima koji iznose 20% od tarifnih stavova za aktivnu energiju.
- 32.4. Potrošači koji energiju preuzimaju (troše) sa faktorom snage $\cos \varphi \geq 0,95$ ne plaćaju reaktivnu energiju.
- 32.5. Potrošaču koji je po nalogu operatora prenosne mreže isključivao svoje uređaje za kompenzaciju reaktivne energije, ne obračunava se prekomjerno preuzeta reaktivna energija za period dok su ti uređaji bili isključeni po nalogu.

Član 33 - Naknade za gubitke

- 33.1. Naknade za pokrivanje pripadajućih gubitaka u prenosnoj mreži i distributivnoj mreži obračunavaju se srazmjerno ostvarenoj potrošnji aktivne energije.

Član 34 - Stalne naknade

34.1. Stalne mjesečne naknade su:

- naknada za operatora prenosne mreže,
- naknada za operatora tržišta,
- naknada za snabdjevača.

Član 35 - Način obračuna prema mjestu predaje

35.1. Ako kupac preuzima električnu energiju na više mjesta predaje različitih naponskih nivoa, obračun se vrši odvojeno prema naponskim nivoima.

35.2. Ako se električna energija ne mjeri na mjestu predaje, već na naponu nižeg, višeg ili istog reda od napona predaje, izmjerena količina električne energije uvećana, odnosno smanjena za gubitke u vodovima i transformaciji, obračunava se prema tarifnim stavovima koji važe za napon mjesta predaje.

35.3. Obračun gubitaka iz prethodnog stava, utvrđuju se ugovorom.

Član 36 - Indirektni potrošač

36.1. Ako se preko mjernih uređaja jednog kupca, koji je priključen na visoki ili srednji napon, snabdijeva električnom energijom drugi kupac (indirektni potrošač), potrošnja električne energije kupca priključenog na visoki ili srednji napon, kod kojeg su smješteni mjerni uređaji, umanjuje se prilikom obračunavanja za količinu energije i snage koja je predata indirektnom potrošaču.

36.2. Odredbe iz prethodnog stava ovog člana primjenjuju se samo u izuzetnim slučajevima, kada ne postoje druge tehničke mogućnosti mjerenja potrošnje energije i snage potrošača.

Član 37 - Tarife za potrošače na naponskom nivou 0,4 kV

37.1. Pri utvrđivanju tarifa za energiju kod tarifne grupe domaćinstva sa dvotarifnim brojlom, primjenjuje se cijena iz člana 18 ovog pravilnika, umanjena do 5%.

37.2. Pri utvrđivanju tarifa za energiju kod tarifne grupe domaćinstva sa jednotarifnim brojlom, primjenjuje se cijena iz člana 18 ovog pravilnika uvećana do 5%.

37.3. Pri utvrđivanju tarifa za energiju kod tarifnih grupa potrošača: Ostala potrošnja I, Ostala potrošnja II i Javna rasvjeta, primjenjuje se cijena iz člana 18 ovog pravilnika, uvećana do 12%.

37.4. Utvrđivanje ostalih obračunskih elemenata vrši se u skladu sa čl. 31, 33 i 34 ovog pravilnika.

POGLAVLJE VI - POSTUPAK ODOBRAVANJA I IZMJENE REGULATORNOG PRIHODA I TARIFA

ČLAN 38 - PODNOŠENJE I EVIDENTIRANJE ZAHTJEVA

- 38.1. Zahtjev za odobrenje dozvoljenog regulatornog prihoda i tarifa, imalac licence podnosi u pisanoj formi. Prijem zahtjeva se evidentira u Agenciji.
- 38.2. Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se dokumentacija iz člana 39 stav 2 i člana 40 ovog pravilnika. Sva dokumenta koje Agencija zahtijeva dostavljaju se kao kopije ovjerene od strane nadležnog organa ili kao originali na uvid, zajedno sa neovjerenim kopijama koje zadržava Agencija, na kojim se konstatuje da je kopija vjerna originalu.
- 38.3. U cilju ubrzanja postupka, sva dokumenta osim zahtjeva, mogu se dostaviti faksom ili elektronskim putem, u dogovoru sa Agencijom. U tom slučaju, originali dokume- nata se dostavljaju u roku koji odredi Agencija, na način predviđen stavom 2 ovog člana.

ČLAN 39 - SADRŽAJ ZAHTJEVA

- 39.1. Zahtjev za odobrenje naknada i tarifa obavezno sadrži:
- a) Detaljnu kalkulaciju regulatornog prihoda i tarifa urađenu u skladu sa ovim pravilnikom, sa predlogom iznosa naknada sa iskazanim cijenama za proizve-denu ili na drugi način nabavljenu električnu energiju, za prenos, za distribuciju i pružanje usluga, odnosno predlog sa iskazanim tarifnim elementima i tarifnim stavovima;
  - b) Uslove primjene tarifa prema kategoriji potrošnje, tarifnim grupama, periodu korišćenja, kao i periodičnost očitavanja brojila i izdavanja računa;
  - c) Zahtijevani period primjene;
  - d) Programi dostizanja efikasnosti.
- 39.2. Uz zahtjev se prilaže dokumentacija na osnovu koje je podnosilac zahtjeva izvršio kalkulaciju regulatornog prihoda i tarifa.

ČLAN 40 - DOKUMENTA KOJA SE PODNOSE UZ ZAHTJEV

- 40.1. Podnosilac zahtjeva popunjava i podnosi Agenciji „Opšti obrazac zahtjeva za odobrenje naknada i tarifa” zajedno sa propisanom dokumentacijom (Dodatak A).
- 40.2. Zavisno od vrste naknade i tarife čije se odobrenje traži, pored dokumentacije navedene u stavu 1 ovog člana, podnosi se i „Posebni obrazac zahtjeva za odobrenje naknade i tarife za ...”:
- a) Proizvodnju - Dodatak B;
  - b) Prenos - Dodatak C;
  - c) Operatora prenosne mreže - Dodatak D;
  - d) Distribuciju i operatora distributivne mreže - Dodatak E;
  - e) Operatora tržišta - Dodatak F;
  - f) Snabdijevanje - Dodatak G.
- 40.3. Uz zahtjev se, pored finansijskih, dostavljaju i podaci o fizičkim pokazateljima proizvodnje i isporuke električne energije, kao i usluga pruženih potrošačima.

- 40.4. Podaci koji se koriste za obračun naknada i tarifa zasnivaju se na količinama isporučenim u godini koja neposredno prethodi godini u kojoj se podnosi zahtjev za odobrenje tarifa. Ukoliko postoji utemeljena argumentacija, umjesto podataka za prethodnu godinu, Agencija može prihvatiti i podatke o planiranim količinama za period za koji se traži primjena tarifa.

ČLAN 41 - RAZMATRANJE ZAHTJEVA

- 41.1. Ukoliko zahtjev nije potpun i jasan, Agencija u roku od 14 dana od dana prijema obavještava podnosioca zahtjeva o nedostacima. Podnosilac je dužan da nedostatke otkloni i potpun i jasan zahtjev dostavi u roku od 14 dana od dana prijema obavještenja. Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u predviđenom roku, Agencija će odbiti zahtjev kao nevažeći, o čemu se podnosilac zahtjeva obavještava pisanim putem.
- 41.2. Agencija u roku od 28 dana od dana prijema potpunog i jasnog zahtjeva analizira dostavljene podatke i na svojoj Web strani objavljuje obavještenje sa ključnim elementima zahtjeva.
- 41.3. Obavještenje iz prethodnog stava sadrži: naziv podnosioca zahtjeva, predloženo prosječno povećanje/smanjenje naknade i tarife, korektivne faktore, predloženi period važenja tarife, kao i uputstvo o načinu davanja mišljenja i primjedbi na predlog.
- 41.4. Mišljenja i primjedbe na objavljene ključne elemente zahtjeva ima pravo da dostavi svako zainteresovano lice. Rok za dostavljanje je 14 dana od dana objavljivanja.
- 41.5. Nakon izvršene analize dostavljenih mišljenja i primjedbi, direktor Agencije u roku od 14 dana od isteka roka iz prethodnog stava ovog člana, podnosi Odboru Agencije izvještaj sa predlogom da se naknada i tarifa odobri, koriguje ili odbije.

ČLAN 42 - DONOŠENJE ODLUKE PO ZAHTJEVU

- 42.1. Odbor Agencije donosi odluku po zahtjevu za odobravanje naknada i tarifa najkasnije u roku od 14 dana po isteku roka iz člana 41, stav 5.
- 42.2. Sjednica Odbora Agencije na kojoj se zahtjev razmatra otvorena je za podnosioca zahtjeva. Podnosilac zahtjeva se informiše o datumu održavanja sjednice najmanje 5 dana prije održavanja iste. Podnosilac zahtjeva može zatražiti pomjeranje termina održavanja sjednice, o čemu odlučuje predsjedavajući Odbora Agencije.
- 42.3. Ukoliko zahtjev bude odbijen, Odbor Agencije posebnom odlukom utvrđuje naknade i tarife koje će se primjenjivati od momenta isteka roka primjene naknada i tarifa koje su na snazi.
- 42.4. Odluka po zahtjevu za odobravanje naknada i tarifa je upravni akt Agencije koji se dostavlja podnosiocu zahtjeva zajedno sa uputstvom o pravnom sredstvu, najkasnije u roku od 5 dana od dana donošenja. Odluka se objavljuje u najmanje tri javna glasila i na Web strani Agencije.
- 42.5. Na sjednici Odbora Agencije vodi se zapisnik koji se čuva najmanje pet godina.

Član 43 - Postupak za izmjenu tarifa u periodu važenja

- 43.1. U slučajevima iz člana 20, st. 1 i 2 ovog pravilnika, imalac licence podnosi zahtjev za izmjenu tarifa.
- 43.2. Uz zahtjev iz prethodnog stava, dostavlja se sva relevantna dokumentacija na osnovu koje se može utvrditi opravdanost povećanja, odnosno smanjenja tarifa.
- 43.3. Sjednica Odbora Agencije, na kojoj se razmatra zahtjev otvorena je za podnosioca zahtjeva, o čemu ga Agencija obavještava najmanje 5 dana prije održavanja iste.
- 43.4. Odluku o izmjeni tarifa Odbor Agencije donosi najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Odluka o izmjeni tarifa je upravni akt Agencije koji se dostavlja podnosiocu zahtjeva zajedno sa uputstvom o pravnom sredstvu, najkasnije u roku od 5 dana od dana donošenja. Odluka se objavljuje u najmanje tri javna glasila i na Web strani Agencije.
- 43.5. Ukoliko Agencija sama pokrene postupak za izmjenu tarifa, u skladu sa članom 20 stav 3 ovog pravilnika, o tome obavještava imaoce licence.
- 43.6. Odluku o smanjenju tarifa Odbor Agencije donosi u roku od 30 dana od dana obavještavanja imaoce licence o pokretanju postupka. Odluka o smanjenju tarifa je upravni akt Agencije koji se dostavlja podnosiocu zahtjeva zajedno sa uputstvom o pravnom sredstvu, najkasnije u roku od 5 dana od dana donošenja. Odluka se objavljuje u najmanje tri javna glasila i na Web strani Agencije.

Član 44 - Shodna primjena Zakona

- 44.1. Na postupak odobravanja i izmjene regulatornog prihoda i tarifa, propisan ovim pravilnikom, shodno se primjenjuju odredbe Zakona o opštem upravnom postupku.

POGLAVLJE VII - JAVNOST POSTUPKA

Član 45 - Transparentnost

- 45.1. Realizaciju Zakonom utvrđenog principa da cijene budu utvrđene na transparentan način, Agencija obezbjeđuje:
  - a) Objavljivanjem na Web strani Agencije ključnih elemenata zahtjeva za odobrenje naknada i tarifa, sa uputstvom za davanje mišljenja i primjedbi;
  - b) Objavljivanjem Odluke o odobravanju naknada, tarifa i tabele sa cijenama, u medijima i na Web strani Agencije;
  - c) Objavljivanjem ovog pravilnika u „Službenom listu Republike Crne Gore”.

POGLAVLJE VIII - PRELAZNE ODREDBE

Član 46 - Tarifni put

- 46.1. Na osnovu podataka koje uz zahtjev za odobravanje naknada i tarifa dostave energetski subjekti, kao i revizije koju u vezi sa tim sprovede, Agencija će odobriti regulatorni prihod za svaku licenciranu djelatnost imajući pritom u vidu:
- a) ponuđene programe povećanja efikasnosti poslovanja, posebno smanjenja troškova;
  - b) ponuđene programe smanjenja gubitaka električne energije u prenosnoj i distributivnoj mreži;
  - c) zatečeni nivo unakrsnog subvencioniranja.
- 46.2. Ukoliko je relativni odnos cijena pojedinih grupa tarifnih kupaca na istom naponskom nivou, primjenom ranije tarifne strukture veći od 25% u odnosu na relativni odnos cijena koji se dobija obračunom u skladu sa odredbama ovog pravilnika (unakrsno subvencioniranje), Agencija će utvrditi tarifni put koji ne može biti duži od pet godina od prvog odobravanja dozvoljenog prihoda u kojem će regulisanjem naknada i tarifa tih grupa tarifnih kupaca obezbijediti minimalizovanje i, tamo gdje je to moguće, potpuno ukidanje ovog unakrsnog subvencioniranja, u skladu sa Zakonom.
- 46.4. Zavisno od saznanja do kojih dođe u naznačenom postupku prvog odobravanja regulatornog prihoda, Agencija predlaže dužinu trajanja tarifnog puta i, nakon usa-glašavanja i utvrđivanja ključnih elemenata, utvrđuje program njegove realizacije.
- 46.5. Program realizacije tarifnog puta obavezno sadrži:
- a) obrazloženja u vezi sa ciljnom cijenom i prihodom koji treba dostići na kraju tarifnog puta, sa navođenjem razloga zbog kojih se isti ne mogu dostići promptno;
  - b) dinamiku ostvarivanja programa smanjenja gubitaka i povećanja efikasnosti poslovanja u cilju dostizanja nivoa ostvarenja u sistemima u okruženju, odnosno u skladu sa najboljom evropskom praksom;
  - c) dinamiku planiranih korekcija cijena i prihoda, uključujući raspored odobrenih prihoda i naknada utvrđenih u Poglavlju II i obračunskih elemenata koji su utvrđeni u Poglavlju V, ovog pravilnika, koja treba da bude usklađena sa dinamikom iz prethodne tačke ovog stava;
  - d) kontrolne periode, način identifikacije ostvarivanja potrebnih uslova i dostizanja utvrđenih ciljeva;
  - e) uslove i rokove za moguće promjene ključnih elemenata tarifnog puta.
- 46.6. Program realizacije tarifnog puta objavljuje se na Web strani Agencije, uključujući i sve njegove izmjene i dopune.

Član 47 - Program smanjenja gubitaka

- 47.1. Ukoliko imalac licence za prenos električne energije zahtjeva odobravanje troška za pokrivanje tehničkih gubitaka koji su veći od 2,7% i komercijalnih koji su veći od 0,1% ukupnog planiranog obima prenosa električne energije (planirani bruto konzum domaćih potrošača na prenosnoj mreži i planirani obim prenosa po osnovu prekograničnih tokova), dužan je da Agenciji dostavi na odobrenje obuhvatan program smanjenja gubitaka do ovog propisanog nivoa za period koji ne može biti duži od pet godina.

- 47.2. Ukoliko imalac licence za distribuciju električne energije i operatora distributivne mreže zahtijeva odobravanje troška za pokrivanje tehničkih gubitaka koji su veći od 9 % i komercijalnih koji su veći od 3 % ukupnog planiranog obima distribucije električne energije (planirana količina električne energije koja iz prenosne mreže i iz malih elektrana ulazi u distributivnu mrežu), dužan je da Agenciji dostavi na odobrenje obuhvatan program smanjenja gubitaka do ovog propisanog nivoa, za period koji ne može biti duži od pet godina.
- 47.3. U slučaju da imao licence za prenos, odnosno distribuciju električne energije i operatora distributivne mreže ne smanji gubitke do odobrenog nivoa, Agencija pri svakom narednom odobravanju regulatornog prihoda ove troškove neće uzimati kao opravdane.

Član 48 - Ranije stečeno pravo

- 48.1. Izuzetno od odredbi člana 23 ovog pravilnika, do isteka tarifnog puta iz člana 46 Pravilnika, a u cilju obezbjeđenja korišćenja prava stečenog po ranijim propisima, pod kategorijom potrošnje domaćinstva smatraće se i potrošnja električne energije ostvarena u dječjim vrtićima, domovima radnika i samačkim hotelima, domovima i internatima za smještaj djece, domovima učenika, studenata i hendikepiranih osoba, domovima za prihvatanje starih osoba i penzionera, prostorijama objekata vjerskih obreda i drugih vjerskih objekata i kuhinjama Crvenog krsta, kao i potrošnja za pogon elektromotora u poljoprivrednim domaćinstvima, pojedinačne nazivne snage do 3,0 kW, odnosno ukupne snage do 9,0 kW (cirkularne testere, mlinovi, čekićari, pumpe, prese za cijeđenje ulja i sl.).

POGLAVLJE IX - ZAVRŠNE ODREDBE

ČLAN 49 - PRILOZI

- 49.1. OBRASCI UZ ZAHTJEV ZA ODOBRENJE REGULATORNOG PRIHODA I TARIFA (DODACI A - G) OBJAVIĆE SE NA WEB STRANI AGENCIJE I DOSTAVITI BUDUĆIM PODNOSIOCIMA ZAHTJEVA U PISANOJ ILI ELEKTRONSKOJ FORMI.

ČLAN 50 - STUPANJE NA SNAGU

- 50.1. Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Broj: 05/782-2
Podgorica, 28.07.2005.godine

ODBOR REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
Predsjedavajući Odbora,
Miodrag Đekić, dipl.el.ing